

TRENDS IN THE SCIENTIFIC DEVELOPMENT

Abstracts of II International Scientific and Practical Conference

Vancouver, Canada
September 28 – October 01, 2021

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ: ЯК ЙОГО АКТИВІЗУВАТИ?

Хламанова Лідія Іванівна

кандидат біологічних наук,
доцент кафедри гістології та ембріології
Національний медичний університет
імені О.О.Богомольця, Київ.

Чайковський Юрій Богданович

доктор медичних наук, професор,
член-кореспондент НАМН України
завідувач кафедри гістології та ембріології
Національний медичний університет
імені О.О.Богомольця, Київ.

Вступ. Дослідження в реалізації педагогічних інновацій щодо вирішення сучасних проблем якості вищої освіти набувають особливої важливості в умовах пандемії з провадженням карантину у пацієнтів із COVID-19.

Мета роботи. Визначити переваги та недоліки дистанційного навчання студентів у медичному виші та окреслити можливі шляхи вдосконалення викладання базових медико-біологічних дисциплін в умовах пандемії COVID - 19.

Результати дослідження. У науковій літературі представлені дані про розробки різноманітних навчально-методичних матеріалів та їх імплементацію на основі застосування новітніх інформаційних технологій. Ними визначені головні негативні риси дистанційного навчання: 1) спокуса та достатня можливість у студентів застосовувати несамотійне навчання - знання інших студентів та 2) викладач не має можливості для якісного контролю. В аналізі організації дистанційного навчання підкреслюється важливість вибору різноманітних методів навчання та визначається, що дистанційне навчання вимагає багато уваги викладачів, додаткового їх часу та підготовки, труднощі й недоліки лежать в проведенні об'єктивного оцінювання знань студентів. Наше дослідження періодичних літературних джерел та наш накопичений педагогічний досвід дозволяє підкреслити, що на першому плані у сучасних підходах до навчання у вищій медичній школі має бути практична складова набутих знань на основі інноваційних методів викладання базових медико-біологічних дисциплін, а також високий рівень зацікавленості і залученості студентів до самостійної роботи та мотивація студентів до подальшого безперервного їх розвитку. Нами визначена проблема, що на початкових курсах студенти потребують допомоги викладача щодо осмислення надмірної кількості доступної їм інформації. Мотиваційне навчання за своєю природою є розвивальним навчанням: по-перше, це розвиток навичок пошуку інформації, її аналізу й обробки; по-друге, розвиток навичок самостійної роботи студентів; по-

третє, розвиток професійних компетенцій. Студенти насамперед мають навчатися у процесі діяльності та індивідуального віднайдення смислів щодо усвідомлення ними важливості ролі фундаментальних знань для майбутньої професії лікаря. Оскільки лекція залишається основним і провідним методом навчання, тоді під практичним кутом зору, в аспекті пріоритетів «Закону України про вищу освіту» (2014) важливим ключовим аспектом має бути якісне засвоєння викладеного інформаційного матеріалу на основі поглибленого наукового та мотиваційного узагальнення із орієнтацією на формування професійної компетенції та розвитку творчої особистості, що необхідно в умовах ринкових відносин. Слід підкреслити, що презентація аудіо- лекційного викладення фундаментальних медико-біологічних знань в процесі дистанційного навчання не спроможна здійснити необхідний рівень зворотного зв'язку викладача та студента. Безумовно, поєднання методу дистанційного читання аудіо-лекцій з широким використанням наочності та керованою самостійною діяльністю студентів, як показує наш педагогічний досвід, значною мірою може активізувати їх пізнавальну діяльність. Особливо треба зазначити, що в процесі дистанційного навчання студентів початкових курсів медичного університету великого значення набувають їх індивідуально-психологічні особливості для засвоєння ними знань з фундаментальних дисциплін.

Слід зазначити, що навчання в медичному виші пов'язане чи не з найбільшим обсягом різноманітної інформації щодо засвоєння знань та застосування їх у діагностичному та лікувальному процесі. Доречно підкреслити, що цей обсяг інформації постійно оновлюється та переглядається, що потребує безперервності процесу післядипломного навчання. В період пандемії нами розроблена методологія та методика діагностичного аналізу гістологічних препаратів у вигляді мультимедійної презентації шляхом організації ZOOM-meeting (1 та 2). На першому здійснюється обговорення дослідженого об'єкта (клітини, тканини або органу), що проводиться від загального до часткового, з акцентом на цілісність та зв'язок структури і функції. В процесі бесіди викладач направляє діяльність студентів на закріплення теорії та практичних навичок. Слід підкреслити, що обов'язковим елементом обговорення передбачається ультраструктурна, гістохімічна, функціональна характеристика гістологічних структур. В цьому процесі передбачені дискусії та постановка проблемних питань (ситуацій). До цього етапу практичного заняття за методикою передбачається підготовка в такій послідовності: 1) студент виконує домашнє завдання – дає відповіді на поставлені викладачем питання, 2) початкове самостійне вивчення студентом гістологічного препарату у вигляді мікрофотографії в атласі, 3) студент формує рисунок у своєму альбомі та визначає структури. На першому етапі (ZOOM-1) кожний студент бере участь у процесі обговорення мультимедійних презентацій, а викладач надає необхідні пояснення для формування уміння застосовувати знання в діагностиці гістологічних структур в нормі та трактувати можливі прояви патологічних змін. Якщо вивчається орган, 1) спочатку треба визначити його місце в функціональній системі організму, та надати загальну характеристику (походження, визначити загальний план його будови, показати частини чи

оболонки, визначити діагностичні ознаки; 2) надається детальний гістологічний аналіз структур та їх функціональних властивостей; 3) кожний гістологічний препарат вивчається в два етапи. На першому етапі студент навчається «читати» мікропрепарат та формувати його «візуальний образ» в нормі та набуває уміння діагностувати можливі зміни в нормальній структурі. На другому етапі (ZOOM - 2) викладач здійснює контроль набуття та закріплення практичних навичок діагностичного аналізу гістологічних препаратів: 1) викладач показує студентам для розпізнавання схеми, електронограми та мультимедійні презентації тих мікрофотографій, які були представлені студентам для формування рисунків, 2) кожний студент представляє свої рисунки в альбомах та дає їх характеристики, 3) викладач та студенти аналізують активність кожного студента, 4) висновки робить викладач та визначає оцінку (кількість балів, враховуючи активність студента на всіх етапах заняття та результати контрольного тестування на платформі «Лікар».

Висновки. В процесі організації дистанційного спілкування (ZOOM conference) та імплементації інноваційних методів викладач набуває змоги реалізувати важливі функції в підвищенні оптимізації навчання студентів: 1) методологічна - вироблення наукового підходу до предмету, репрезентація змісту теми, актуальність, структурованість, медичне значення; 2) виховна - спонукає студентів до самовпевненості та саморозвитку; 3) розвивальна - активізує пізнавальну активність студентів в процесі інтерактивної взаємодії (дискусії); 3) діагностична – імплементація інтерактивних методів у вивчення гістологічних слайдів, що надає можливість студенту набувати креативне образне мислення, практичні навички в діагностиці (розпізнаванні) тканин і органів в нормі та в аналізі можливих проявів порушення структури та функції; 4) стимулююча - проведення диференційованого підходу до контролю знань та практичних умінь кожного студента в умовах інтерактивної взаємодії.